

Göran Westberg
Trafikplanering
08-508 273 61
goran.westberg@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden

Stockholms miljöprogram 2007-2010. Remiss

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att som svar på remissen överlämna och åberopa detta tjänsteutlåtande.
2. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar om omedelbar justering.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Staffan Forsell
tf. Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt på remiss ett av stadsledningskontoret reviderat förslag till miljöprogram. Strukturen i förslaget med sex mål och ett antal delmål är oförändrad. Nytt i förslaget är att nyckeltal ersätts med indikatorer. Alla förvaltningar och bolag berörs av programmet till någon del men kontoret är ansvarig för uppföljning av målet miljöeffektiv avfallshantering.

Kontoret ställer sig positivt till förslaget som är mindre omfångsrikt och tydligare. Uppföljningen av programmet med koppling till ILS är bra. Den av kontoret tidigare anförda kritiken om rådighet för flera delmål har utvecklats med ”skamål” och ”verka för mål” på ett tydligare sätt. Förslaget att nyckeltalen ersätts med indikatorer som får utvecklas i det vidare arbetet med programåtgärder är bra.

Programmets status i förhållande till andra styrdokument i staden måste klargöras bättre. Kontoret saknar även en kostnadsberäkning av programmet. Kontoret lämnar slutligen en del synpunkter på fakta och förslag till ändring av indikatorer främst under avsnittet miljöeffektiv avfallshantering.

Remissen

Kommunstyrelsen har 2007-05-15 översänt till samtliga nämnder och styrelser förslag till Miljöprogram 2007-2010 – övergripande mål och riktlinjer, för yttrande senast 2007-08-29.

Bakgrund

Stockholms kommunfullmäktige antog i februari 2003 ett miljöprogram för 2002-2006. Ett förslag till miljöprogram för perioden 2007-2010 utarbetades under 2005 av stadsledningskontoret i samråd med fackförvaltningar och kommunala bolag. Kontoret deltog i styr- och referensgrupper. Detta förslag utsändes på remiss den 1 februari 2006. Trafiknämnden yttrade sig i ärendet 2006-03-21. Vid kommunfullmäktiges behandling av programmet 2006-09-04 beslöts att återremittera ärendet.

Programförslaget

Miljöprogrammet föreslås i likhet med det tidigare förslaget omfatta sex mål och ett antal delmål. Målen är *miljöeffektiva transporter, giftfria varor och byggnader, hållbar energianvändning, hållbar användning av mark och vatten, miljöeffektiv avfallshantering och sund inomhusmiljö*. Jämfört med den tidigare versionen har antalet delmål strukits eller ändrats och vissa tillkommit. Delmålen är uppdelade i mål som ska uppnås och mål som staden ska verka för att de uppnås under programperioden. I det tidigare programförslaget användes nyckeltal för att följa upp programmet. I föreliggande program ges förslag på indikatorer. Den nämnd eller styrelse som får ansvar för uppföljning av delmålen ges frihet att utveckla det mest relevanta uppföljningsmålet. Val av uppföljningsmått eller indikator ska ske i samråd med kommunstyrelsen. Merparten av delmålen berör alla stadens nämnder och styrelser. Trafik- och renhållningsnämnden föreslås få uppföljningsansvar för:

- 5.1. *Mängden avfall från stadens verksamheter ska minska.*
- 5.2. *Mängden avfall som nyttiggörs från stadens verksamheter ökar.*
- 5.3. *andelen farligt avfall som samlas i ökar. (i samarbete med miljö- och hälsoskydds-nämnden)*
- 5.4. *Mängden avfall per stockholmare minskar samtidigt som mängden avfall som nyttiggörs ökar (i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden)*

Trafikkontorets synpunkter

Allmänna synpunkter

Kontoret ser positivt på uppbygget att i programmet definiera de övergripande miljömålen och överlåta till nämnder och styrelser att hantera dessa i analyser och miljöutredningar för egna miljöförbättrande åtgärder. Uppdelningen av delmål i ”ska-mål” med rådighet för staden och ”verka för-mål” utan denna rådighet, ger tydlighet när det gäller programmets genomförande. Uppföljningsarbetet föreslås ske inom stadens integrerade system för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet (ILS). På detta sätt får genomförandet av programmet en koppling till resurser och ekonomi. Föreliggande programförslag saknar i likhet med det tidigare förslaget en kostnadsberäkning, vilket är en brist. Som framgår av exempel i avsnittet *Hållbar energianvändning* nedan medför genomförandet betydande kostnader.

Antalet delmål uppgår till totalt 37 st., dvs ett mer än i tidigare förslag. I kontorets yttrande över det föregående förslaget ifrågasattes antalet ”verka för-mål” eftersom staden saknar rådighet över dessa. Kontoret anser att det är bra att antalet har minskat från 16 till 11, men anser att antalet ”verka för-mål” bör minskas ytterligare eller motiveras tydligare. T.ex. ska utsläppen av växthusgaser från energianvändning minska med 10 % per stockholmare. I EU-samarbetet har Sverige åtagit sig att minska med 4 %. Skälet för den föreslagna ambitionsnivån bör relateras till EU-åtagandet.

Miljöeffektiva transporter

Kontoret ställer sig positivt till de delmål som utpekats. Ansvaret för uppföljning åvilar miljö- och hälsoskyddsnämnden. För kontorets del innebär delmålet att upphandling av entreprenader kommer att påverkas genom krav på utförandet av transporter samt att bilparken byts ut snabbare. När det gäller ”verka för-målen” har staten ett stort ansvar för att minska miljöbelastningen från fordon genom fordonslagstiftningen.

Hållbar energianvändning

Under delmål 3.1 anges att energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar ska minska med 10 %. Kontoret vill i detta sammanhang belysa avsaknaden av kostnadsaspekter vid genomförande av programmet. Exemplet är kontorets projekt *effektivisering av gatubelysning*. Den årliga energibesparingen blir 11,5 %. Projektet medför en investeringskostnad om 63 miljoner och en årlig besparing med ca 5 miljoner. I dagsläget är 60% av projektet finansierat i budget.

Hållbar användning av mark och vatten

Kontoret ställer sig positivt till den nya utformningen av målet med inriktningen att särskilt värdefulla mark- och vattenområden skall bevaras. Inom exploateringsprojekt kan mark förädlas och tillföras nya kvaliteter. För större

trafikanläggningar kan det däremot vara förenat med stora kostnader att kompensera värdefull mark vid genomförandet, t.ex. med dyrbara lösningar som tunnlar och motsvarande utformning av projekt.

Miljöeffektiv avfallshantering

Kontoret kan konstatera att den beskrivning avseende miljöeffektiv avfallshantering i delmålen som görs i miljöprogrammet är en relevant beskrivning. Endast på några få punkter bör vissa formuleringar justeras för att överensstämma med vedertagen terminologi inom avfallsområdet samt med den nuvarande och kommande avfallsplanen.

Kontoret utpekas som huvudansvarig för redovisning av merparten av indikatorerna. Förslaget, i sin nuvarande utformning, kräver stora insatser från kontoret för att sammanställa indikatorerna 5.1 till 5.4. men kommer också att kräva resurser hos stadens övriga verksamheter för att leverera in data till sammanställningarna.

Kommentarer till delmål och indikatorer:

Delmål 5.1

Mängden avfall från stadens verksamheter ska minska

Inom detta delmål anges att en plattform för återanvändning av produkter och inventarier bör skapas men det framgår inte vem som bör ges detta uppdrag. Kontoret ser inte att kontoret är den som skall ansvara för skapandet och hanteringen av denna plattform.

Indikator 5.1

Mängd avfall som stadens verksamheter ger upphov till per anställd

Indikatorn ska följa upp den totala avfallsmängden d.v.s. både hushålls- och verksamhetsavfall, fördelat på avfallslag, som uppkommer inom stadens verksamheter. Detta förutsätter att respektive bolag eller förvaltning har total kunskap om verksamhetens avfallsmängder och rapporterar in dessa till kontoret. Kontoret har en mycket god statistik över hushållsavfallet inom staden. Att utforma indikatorn som ”mängden avfall/anställd” är tveksam då förändringen i antalet anställda kan påverka indikatorvärdet mer än förändringen i mängden avfall och därför inte ge en rimlig beskrivning av avfallsmängdernas förändring. Därför bör indikatorn anges som ”Mängd avfall som stadens verksamheter ger upphov till”.

Delmål 5.2

Mängden avfall som nyttiggörs från stadens verksamheter ökar

Kontoret föreslår att målet omformuleras så att det följer det nationella målets inriktning: "Mängden avfall som nyttiggörs, inklusive biologisk behandling, från stadens verksamheter ökar". Den här ändringen föreslås för att komplettera den redan idag stora energiutvinning vid Högdalenverket och pågående materialåtervinningen med utnyttjande av matavfall från stadens storkök till rötning bl.a. i Henriksdals reningsverk med ökad produktion av framförallt fordonsgas inom staden.

Indikator 5.2

Indikatorn är uttryckt med två uppföljningsdelar i miljöprogrammet och bör därför benämnas som indikator 5.2 A och 5.2 B.

Indikator 5.2 A

Andel matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling

Den föreslagna indikatorn är resurskrävande för förvaltningar och bolag, eftersom det krävs en omfattande utredning för att ta reda på hur mycket matavfall som genereras totalt. Kontoret föreslår att indikatorn istället bör utgå från mängd utsorterat matavfall från stadens förvaltningar samt bolag och därför bör ändras till "Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling". Statistiken finns då tillgänglig via avdelningen avfalls ordinarie uppföljning.

Indikator 5.2 B

Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar/papper/matavfall

I denna indikator anges då om förvaltningen och bolaget har system för utsortering av förpackningar/papper/matavfall.

Delmål 5.3

Andelen farligt avfall som samlas in ökar

Att mängden farligt avfall som inte kommer till rätt behandling skall minskas är oerhört väsentligt. Att fastställa den totala mängden farligt avfall är mycket resurskrävande varför detta delmål endast kan verifieras genom att mängden farligt avfall som lämnas i andra insamlingssystem än det för farligt avfall minskar samtidigt som systemen för farligt avfall tar emot större mängder.

Indikator 5.3

Indikatorn är uttryckt med två uppföljningsdelar i miljöprogrammet och bör därför benämnas som indikator 5.3 A och 5.3 B.

Indikator 5.3 A

Andel farligt avfall i soppåsen och grovavfallet

Indikatorn motsvarar nyckeltal som också återfinns i avfallsplanen och fås fram genom återkommande plockanalys. Indikatorn speglar hur väl de tillgängliga insamlingssystemen används av stockholmarna.

Indikator 5.3 B

Andel hushåll i Stockholm som sorterar ut farligt avfall

Indikatorn fås fram genom de brukarundersökningar som genomförs. Indikatorn speglar hur väl de tillgängliga insamlingssystemen är kända och används av stockholmarna.

Delmål 5.4

Mängden avfall per stockholmare minskar samtidigt som mängden avfall som nyttiggörs ökar

Kontoret föreslår att delmålet skrivs om till: *Mängden avfall per stockholmare minskar samtidigt som andelen hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning inklusive biologisk behandling ökar.*

Indikator 5.4

Indikatorn är uttryckt med fyra uppföljningsdelar i miljöprogrammet och bör därför benämnas som indikator 5.4 A, 5.4 B, 5.4 C och 5.3 D.

Indikator 5.4 A

Mängd hushållsavfall per stockholmare

Motsvarande nyckeltal återfinns också i avfallsplanen och ingår i kontorets normala uppföljning av avfallshantering.

Indikator 5.4 B

Andel återvinningsbart material i soppåsen

Indikatorn motsvarar nyckeltal som också återfinns i avfallsplanen och fås fram genom återkommande plockanalys där återvinningsbart material i ”soppåsen” fastställs.

Indikator 5.4 C

Andel matavfall som behandlas biologiskt

Den föreslagna indikatorn är resurskrävande för förvaltningar och bolag, eftersom det krävs en omfattande utredning för att ta reda på hur mycket matavfall som genereras totalt. Kontoret föreslår att indikatorn istället bör utgå från mängd utsorterat matavfall som samlas in. Denna statistik finns tillgänglig från den ordinarie uppföljningen av avfallshanteringen.

Indikator 5.4 D

Andel av fosfor i rötslammet som återförs

Indikatorn finns också i den kommande avfallsplanen och Stockholm Vatten AB är indikatoransvarig.

Sund inomhusmiljö

I delmål 6.3 anges att andelen bullerstörda inomhus minskar. Kontoret finner målsättningen god men konstaterar samtidigt att under indikator föreslås följande: Antal personer som utsätts för trafikbuller inomhus i stadens fastigheter över gällande riktvärden d.v.s. 30dBA ekv och 45 dBA max ljud. Kontoret anser att indikatorn bör preciseras i samband med att kontoret utarbetar ett nytt bullerskyddsprogram.

Intressekonflikter

I programmet anges att det är ett kommunövergripande styrdokument. Kontoret finner det viktigt att klargöra programmets status i förhållande till andra styrdokument i staden, t.ex. Vision 2030. I den regionala planeringen finns intressen som inte är förenliga med miljöprogrammets intentioner. Grannkommuner arbetar för bostads- och arbetsplatsutbyggnader i mindre centrala lägen vilket leder till ökat resande. Regionförstoring verkar i samma riktning. En koppling till annan planering och tydliggörande av programmets status är därför eftersträvansvärd.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att nämnden som svar på remissen överlämnar utlåtandet till stadsledningskontoret, och att nämnden beslutar att omedelbart justera detta beslut.

Slut